

Marianne Aagaard Skovmands prædiken Mariæ bebudelsesdag

Taler

Marianne Aagaard Skovmand
Præst

Dato

6. april 2025

Sted

Vor Frue Kirke, Nyborg

Omstændigheder**Prædikentekster**

Esajas' Bog kapitel 7, vers 10-14
Lukasevangeliet kapitel 1, vers 26-38

Salmer

Alt, hvad som fuglevinger fik
Maria hun var en jomfru ren
Opstandelsen er lige her
O kristelighed, vers 6
Lyset springer pludselig ud

1

*Nu kom der bud fra englekor,
at Gud herved vil stige;
hans Søn, som i det høje bor*

5

og ejer ærens rige, Amen.

Evangeliet til i dag Mariæ Bebudelse står skrevet hos evangelisten Lukas:

10 *Da Elisabeth var i sjette måned, blev englen Gabriel sendt fra Gud til en by i
Galilæa, der hedder Nazaret, til en jomfru, der var forlovet med en mand, som
hed Josef og var af Davids hus. Jomfruens navn var Maria. Og englen kom ind til
hende og hilste hende med ordene: »Herren er med dig, du benådede!« Hun blev
forfærdet over de ord og spurgte sig selv, hvad denne hilsen skulle betyde. Da sagde
englen til hende: »Frygt ikke, Maria! For du har fundet nåde for Gud. Se, du
15 skal blive med barn og føde en søn, og du skal give ham navnet Jesus. Han skal
blive stor og kaldes den Højestes søn, og Gud Herren skal give ham hans fader
Davids trone; han skal være konge over Jakobs hus til evig tid, og der skal ikke være
ende på hans rige.« Maria sagde til englen: »Hvordan skal det gå til? Jeg har jo
aldrig været sammen med en mand.« Englen svarede hende: »Helligånden skal
20 komme over dig, og den Højestes kraft skal overskygge dig. Derfor skal det barn,
der bliver født, også kaldes helligt, Guds søn. Også din slægtning Elisabeth har
undfanget en søn, nu i sin alderdom. Hun, om hvem man siger, at hun er*

*ufrugtbar, er i sjette måned; thi intet er umuligt for Gud. « Da sagde Maria:
»Se, jeg er Herrens tjenerinde. Lad det ske mig efter dit ord!« Så forlod englen
25 hende. Amen.*

Den lille ø Torcello i den venetianske lagune er kendt for sine byzantinske kirker. Øen blev først beboet fra det sjette århundrede og havde sin storhedstid frem til 1200-tallet. I dag er der ikke meget liv, indbyggertallet er under 100,
30 men de ligger der stadig kirkerne, og de er berømte for deres mosaikker.

Jeg vil gerne invitere jer indenfor i den af kirkerne som bærer Marias navn, Maria Assumpta – eller Marias himmelfart. Ser vi op mod den centrale mosaik i apsis, står hun øverst, og nedenfor ser vi rækken af hvidklædte apostle.

35 Maria er i blå – himmeldronningens farve og hun er i dobbelt størrelse i forhold til de øvrige skikkelser – så vi er som beskuerer ikke i tvivl om, hvorhen vi skal vende vores opmærksomhed. Og barnet Kristus holder hun på sin venstre arm og med den højre hånd peger hun hen imod ham.

40 Marias ansigtsudtryk er roligt, harmonisk og blikket rettet lige frem og bag hende en gylden baggrund.

Hun kaldes Maria, – når hun står sådan – med barnet på armen – blikket rettet
45 mod beskueren og pegende hen imod Kristus – Maria Hodegetria fra græsk vejviseren med sin højre hånd viser hun os retningen.

Traditionen med Maria som vejviser er gammel, og ifølge ortodoks tradition var det evangelisten Lukas selv, som første gang afbillede Maria sådan.

50 Ud fra legenden om hende, der fortæller, at hun en dag viser sig for et par blinde vejfarende, viser dem vej og helbreder dem, så de får synet tilbage.

Jeg synes, at det er så uendeligt smukt og gribende, at man tidligt i kirkens
55 historie har haft øje for dette motiv og så ligefrem har forestillet sig, at evangelisten Lukas ikke alene malede med sit sprog og sin fortælling men også var ikonmaler.

I evangeliestykket til i dag – til Mariæ Bebudelse – er han direkte mesterlig
60 Lukas i både ordvalg og billedsprog.

Tænk engang på alle de uendeligt smukke gengivelser vi kender op gennem kirkens historie særligt af øjeblikket, hvor englen er lige overfor Maria, og de to
65 oftest i en gylden bue af lys næsten rører hinanden.

Tekstmæssigt er scenen sat lige fra englen træder frem, og handlingen slutter, hvor englen igen forlader Maria. Frygt Ikke Maria! lyder ordene.

70 Ifølge den tidligere elitesoldat og nu mentaltræner B.S. Christiansen skal man mindst være engel for at slippe afsted med den slags – for det virker altså ikke, siger han den tidligere soldat – de virker ikke ord som frygt ikke, når du står over for en, som virkelig er bange, når du står overfor et menneske i en faretruende situation. Men det er der noget andet der gør, siger han. Det er ord som: du kan
75 godt og jeg er sammen med dig og i det som er svært – det som du frygter – der er du ikke alene.

Men i beretningen her er Maria alene – og så og dog for henvises flere gange til Elisabeth, en ældre kvinde, formentlig Marias tante. Det som nu sker for Maria
80 – er sket også for Elisabeth, der har levet indtil nu som ufrivilligt barnløs. Så helt alene i det uventede er hun ikke Maria. Kort efter episoden her med englen besøger Maria Elisabeth.

Maria bliver som Lukasevangeliet fortæller det hos Elisabeth i tre måneder.
85 Netop den allermest sårbare tid, hvor risikoen for ufrivillig abort er størst, og kroppen kæmper med de hormonelle forandringer, da får den unge kvinde mulighed for støtte og omsorg af den ældre erfarne.

De har begge andel i den hemmelighed, der knytter sig til deres graviditeter, og
90 begge har erfaret Guds nærvær – ikke igennem det institutionelle eller som noget der er blevet dem fortalt, men derimod igennem deres krop. Og begge reagerer de, Elisabeth og Maria, med tro!

Selvom vi har for vane at forestille os, at evangelierne blev skrevet af mænd – at
95 det altså udelukkende var mandlige forfattere dengang, er det nærliggende at forestille sig, at der i beretninger som denne også gemmer sig stemmer af kvindelige fortællere og traditionsbærere, der selv har erfaring måske såvel med følelsen af frygt som med det frydefulde øjeblik, hvor man første gang mærker liv i graviditeten.

Maria bliver jo allerførst bange ved englens ord, dernæst hører vi, at hun spørger sig selv, hvad det mon skal betyde.

105 Det danske er måske her en smule underbetonet. For det græske ord betyder snarere undersøge eller gå i dybden med. Så Lukasteksten lægger med det ordvalg kimen måske til en forståelse af en vidende, ja nærmest filosofisk Maria – og følger op på dette som handlingen skrider frem, hvor det flere gange gentages, at hun Maria har en dybere forståelse, at hvad der skal ske med hendes
110 søn. Hans mor gemte alle ordene i sit hjerte.... siges det.

Og der tegnes vel en lige linje her fra lukasteksten og til Maria Hodegetria – Maria som vejviser.

115 Særligt et ord går igen i de bibelske beretninger om kvinderne, fra helbredelsen af hende, vi kender som Peters svigermor, kvinderne fra Galilæa, der bliver de første vidner til opstandelsen. Det er ordet *diakonein* at gøre tjeneste – og også den unge Maria tager ordet i sin mund i dag – som svar på englens besked eller om man vil bebudelse: Se jeg er Herrens tjenerinde! Lad det ske mig efter dit
120 ord!

Det stod med sikkerhed som en har sagt det – et sus af skørter omkring Jesus. Men skørterne var der ikke bare til pynt eller som fyld – men gjorde tjeneste – formentligt i fællesskab med mændene. Det er ikke altid det kommer så godt
125 frem i de danske oversættelser, men grundteksten er ikke i tvivl. Og intet som i intet tyder på, at kvinderne omkring Jesus dengang blev betragtet som en underskudsforretning.

Det er som nævnt englen Gabriel, der sætter scenen i dagens evangeliestykke og
130 måske var det netop ordet vinger, der fik mig til at lytte ekstra godt efter, da jeg onsdag i denne uge fik lukket op for programmet Brinkmanns briks og hørte forfatter og journalist Lea Korsgaard fortælle om det helt særlige projekt hun har tilbagelagt; indenfor et år at nå at se samtlige sommerfugle arter, der findes herhjemme. Et tal som jo i den grad er for nedadgående grundet vi menneskers
135 griskhed også i forhold til naturen.

Som samtalen skred frem, der i radioen blev det tydeligt, at projektet med at tælle og opnå viden om de forskellige vingede arter, der jo altså først var

140 intentionen, faktisk hurtigt gled i baggrunden – og i stedet blev selve sansningen
det centrale. Det at stå på en mark et sted og se og opleve himlen åbne sig – i
morgen eller aften lys – og så forsøge at udvide øjeblikket – udvide nærværet.
Vist ikke noget vi gør nogen særlig dyd af i vores kultur da endsige har på
skoleskemaet.

145

Min sommerfuglerejse er måske, sagde hun, i virkeligheden en form for bøn. I
tidligere tider havde vi bønnen som praksis i vores liv. Den var indlejret i det helt
almindelige hverdagsliv og vi bad en til to gange om dagen eller mindst en gang
og om ugen. Og vi stillede os dermed til rådighed for følelser som taknemlighed,
150 underkastelse i forhold til, at der er noget som er større end os i verden og
kærlighed til verden. Det er ikke sikkert, at man hver gang mærkede det hele,
men man stillede sig til rådighed for det, gjorde plads, ritualiserede det.

Og hvordan, spørger hun, ritualiserer vi det i dag? Hvordan stiller vi os til
155 rådighed overfor underet, ja mysteriet over, at vi er til, at vi findes og er del af
noget, som er så meget større end os.

Spørgsmålene lader vi stå og lad mig slutte min prædiken her til Mariæ
Bebudelse med at tage jer med tilbage til den byzantinske katedral på øen
160 Torcello. Måske er vi som den irske forfatter Yeats beskriver det i digtet Holy
City of Byzantium – Byzans hellige by – ja, måske er vi kommet sejlene dertil.
Vi går i det forladte landskab af små tilgroede stier op ad mod katedralen, træder
ind, og ser hende på den lysende baggrund. Pegende mod Kristus – hun holder
på armen – viser hun os vejen.

165

Mariæ Bebudelses dag falder omtrent ni måneder før jul. Men dagen falder også
nøjagtig en uge før palmesøndag. Fortsættelse følger – her i kirken.

Amen og glædelig Mariæ Bebudelse.

170

Kilde

Manuskript tilsendt af taler og udgivet af Danske Taler med tilladelse fra taler

Kildetype

Digitalt manuskript

175

Tags

Første tekstrække, Mariæ bebudelsesdag, Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/marianne-aagaard-skovmands-praediken-mariae-bebudelsesdag-2025>

180

185

190

195

200

205

210

215